

V e g y e s e k .

Jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott szakülésekről.

e) F. évi október hó 8-án, dr. Abt Antal elnöklete alatt tartott szakülésen öt szerző dolgozata terjesztetett elő, a megfelelő gyűjtemények bemutatásával kapcsolatosan.

a) Herbich Ferencz, „az erd. keleti kárpátok krétaképződményeiről“ értekezik, miután e nyár folytán tüzetesb kutatásokat tett és gyűjtést eszközölt Ūrmös vidékén, a Persányi hegység keleti lejtőjén. (I. a jelen füzetben.)

b) Koch Antal „ásványtani közlemények“ czimén több új erdélyi ásvány-előfordulást ismertet meg; újabb adatai vonatkoznak: 1) a kis-sebesi dacit űregeiben kiváltott mészpát kristályokra; 2) a kis-kapusi augitandesitben talált ásványokra; 3) a gyalui zöldkőves amphibolandesitben ereket kitöltő calcitra; 4) a sztolnai dacit űregeiben kiváltott mészpátra, quarczra, amethyst-kristályokra és hűsvörös kővelőre (carnat); 5) a túri lajtakonglomerátban előforduló chalcedon-gumókra s végre, 6) szintén a Tur közelében a Nagykőveshegy délkeleti nyúlványának neogen gypsztelepeiben felfedezett hófehér, rostos coelestinre. (I. a jelen füzetben).

c) Ugyancsak Koch Antal bemutatja Téglás Gábor dévai reáliskolai igazgató-tanár terjedelmes dolgozatát „A közép-marosvölgynek őstörténelmileg nevezetes barlangjairól.“ A tanulságos dolgozatnak az Ertesítőben leendő közzététele elhatároztatik. (I. a jelen füzetben).

d) Abt Antal ismerteti Avéd Jakó gy.-fehérvári tanár munkáját „Gyulafehérvár éghajlati viszonyairól.“ Ebben össze van állítva 11 évi megfigyelés (1875—1885. bezárólag) összes meteorológiai anyaga (I. a jelen füzetben).

e) Schwab Frigyes az η Aquilae csillag fényváltozására vonatkozó megfigyeléseit közli. Az 1877-től 1886-ig tett fényerő méréseinek adatait táblázatos összeállításban mutatja be. E táblázat adataiból levezeti a fény-maximum- és minimumokat, melyek egy közép változati időre redukálva Argelander elemeitől nagy eltérést nem mutatnak. Ezen elemek alapján számította ki, a legutóbb elmult minimum idejétől kezdve, az időt minden észleleti adatra nézve. Az így nyert 661 redukált adatból 12 tagu csoportokban a középértékeket alkotta, mely 55 középértékű adat képezi alapját a normál közepes fénygörbének. Végül, egy eljárást közöl, melylyel az η Aquilae-nak fényereje tetszés szerinti időben meghatározható.

f) Folyó évi november hó 19-kén a dr. Entz Géza elnöklete alatt tartott szakülésre három szerzőnek tárgyai voltak kitézve, de az előrehaladott idő miatt csak kettő tartotta meg előadását.

1-ször Dr. Herbich Ferencz muz. őrségét két tárgyról értekezett, és pedig: a) néhány cephalopodról a déli határhegység krétaképződményeiből, u. m. a Haploceras impressum-ról d'Orb., mely a kis-disznódi, eddig gosau korinak tartott, homokkőből került ki, de ezen kővület nyomán most határozottan neocomkori; továbbá az Acanthoceras Mantelli-Sow. és Acanth. Rotomagense, Brong. fajokról, melyek a ponor-ohabai felső krétakori homokkőből kerültek ki (I. a jelen füzetben); b) egy új érczelőfordulásról a Gyálu Bradulujon, a Gr. Andrassy Gyula hesdái uradalmához tartozó havasokban. Ezen ércz rostos rudas antimonit, mely pyritnek, quarcznak és barnapátnak társaságában, részben antimonokkerrel és veres antimonérczczel is, helyenként egész 2 méf. vastagságú telért alkot a talkos csillámpalában. A vaskos antimonérczek 100 klg.-jában 7.04 gr. ezüst és 0.36% arany foglaltatik; a zúzóérczek pedig 5.20 gr. ezüstöt és 0.81 gr. aranyat tartalmaznak. (A jövő évi I. füzetbe jó).

2-szor. Dr. Fabinyi Rudolf egyet. tanár három tárgyról szolt, és pedig: a) egy beszczerce-naszódmegyei, Párva vidéki bitumenes paláról, mely eddigi vizsgálatai szerint kátrányt, vizet és világító gázokat tartalmaz, mely utóbbiak a gázlángjánál tisztább lángot adnak. b) Egy ugyancsak onnan való kaolinról, a melynek iszapolása és elemzése eredményeiből kitűnt, hogy nagyon hasonlít a japáni bangkoi porcellánföldhöz. A párvai kaolint különben Fischer Vilmos helybeli porcellángyáros már régebben megkísérelte porcellán edények készítésére felhasználni, de a teljes sikert gátolja az a körülmény, hogy nem eléggé gyúrható vagyis képlékeny. c) Szólt az alchymia egy érdekes jelenkori apparatusáról, adatokkal a bölcsek kövének előállításához. Az aranycsinálásra s a bölcsek kövének előállítására vonatkozó kísérletek történetének vázolósa után ismerteti néhány nevezetesebb alchymista kísérleteit s ezzel kapcsolatban bemutat egy jelenkori oly apparatust, melyet egy hazánkia szerkesztett volt az aranycsinálás titkának kifürkészése végett, s mely az illetőnek halála után most vétel útján a vegytani intézet birtokába jutott. Az apparatus óriás gyűjtő lencséből áll s a néhai alchymista a nap- és hold sugarainak felhasználásával akarta az aranycsinálás titkát megoldani.

g) Folyó évi december hó 18-én, dr. Abt Antal elnöklete alatt tartott természettudományi szakülés tárgya volt két érkezés s egy előterjesztés.

a) Dágyy Jenő a nápolyi öbölfauna Tintinnodeáiról értekezik, a melyeknek megfigyelésére és vizsgálására a „statione zoologica“-n való tartózkodása alatt bő alkalma nyílt. Miután a Tintinnodeák szervezeti viszonyait általánosságban ismertette, különösen a tokokra és a plasmatest magvaira vonatkozó eredeti búvárlati eredményeit adja elő, melyeknek alapján osztályozásukat is némileg módosítja. Mindvégig eredeti rajzai, úgy számuk sokasága, mint csinos és szabatos kivitelök miatt, kiváló figyelemben részesültek.

b) Koch Antal folytatólagos előterjesztést tesz „Ásványtani közlemények“ czimén erdélyi új ásvány-előfordulásokról, és az október 8-iki ülésen megkezdett számsort folytatva, 7—17 előfordulási viszonyt illusztrál a helyek szinéről gyűltött példányok bemutatása által, tanulságos megjegyzések kíséretében. (I. a jelen füzetben).

c) Székely Bendegúz a „Pulmonatumok talpmirigy“-éről értekezik s bemutatja a Limax- s Helix-fajok vizsgálata nyomán felvett eredeti, csinos rajzait. Miután a vitás kérdésnek, ha valjon nyálkát elválasztó mirigy-e, avagy magasabb funkciót teljesítő érzék szerv-e a szóban forgó, genesisét előadta, rátér ezen szerv szöveti szerkezetének ismertetésére s azon nézetének ad kifejezést, hogy abban az összes csillószőrös sejtek között olyanok, melyeket érzősejteknek tarthatna, teljességgel nem fordulnak elő. A vezetéknek aljazati része csak arra szolgál, hogy a háms sejtek között és rajtuk keresztül bejusson a mirigysejtek váladéka a vezeték ürébe. A talp érzékenysége nem is ezen a helyen van, hanem a mirigyvezeték nyílásától jóval előbb, a talp szegletén, szélén, alján, hol érzősejteket is talált, a melyek a hozzátartozó idegvégződésekkel együtt jelenben képezik kutatása tárgyát.

Javitandók.

A 229 l. fölülről a 16 sorban Taora helyett Favre.

A 212. l. a 10 és 12. sorokban — R helyett —¹/₂R.

A 226. l. a vöröspataki arany b) vegyi összetételében Ag. . . 27.60 helyett 33.22% irandó.

Az I. füz. 23. lapján e) alatt leirt smirgelvésőnek lelőhelye nem Tordos, hanem Csáklya, A.-Fehérmegyében.